

ВЪЗРАСТНИЯ ЧОВЕК КАТО ОБУЧАВАЩ СЕ

ЦЕЛИЯТ ЧОВЕШКИ ЖИВОТ Е УЧИЛИЩЕ ЯН АМОС КОМЕНСКИ

“Природата съединява всичко с постоянни връзки... От това следва, че ученето през целия живот трябва да бъде организирано така, че да представлява една енциклопедия, в която да няма нищо, което да не възниква от общия корен, нищо което да не стои на мястото си... Всичко, което се изучава трябва да бъде обяснено с аргументите на разума, че да не остава място нито за съмнение, нито за забравяне.”

из “Велика дидактика”

СЪВРЕМЕННИ СХВАЩАНИЯ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

! Учене за да знаеш – холистични основания

/образованието на всяка възраст от човешкия живот търпи развитие/

! Учене за да можеш да го правиш – физиологични

/промени на сензорните функции, бързина, ловкост и издръжливост/

! Учене за да бъдеш – експериментална психология

/интелектуално възрастните хора са не по-малко способни да учат/

! Учене за да жевееш с другите – социални основания

/потребност за споделяне на опит, знания, ценностни ориентации/

ТЕОРИИ ЗА СИТУАЦИИ В ЖИВОТА НА ВЪЗРАСТНИТЕ

- 1. Теория за “неангажираността”:** възрастните хора да бъдат ангажирани с образование като здравословен отговор на остаряването и като част от реализиране на схемата за благородно остаряване.
- 2. Теория за активността:** този който постепенно израства /остарява/, е този който продължава да бъде активен и да поддържа връзка с общността.
- 3. Теория за границите на живота:** борба за поддържане на енергия, разпределена между потребността да се придобиват нови знания и потребността да се участва активно в нови жизнени ситуации.

ВЪЗРАСТНИТЕ УЧАТ РАЗЛИЧНО

**! УЧЕНЕ ЧРЕЗ ПРАКТИЧЕСКА
ДЕЙНОСТ**

! УЧЕНЕ С ПОЛОЖИТЕЛНИ ЧУВСТВА

! УЧЕНЕ ЧРЕЗ ОСМИСЛЯНЕ

МОТИВИ ЗА УЧЕНЕ НА ВЪЗРАСТНИТЕ

1. Жизнени цели и вътрешни подбуди
2. Реално оценяване на личната изгода
3. Осъзнати потребности
4. Външен натиск /понякога желан/
5. Потребност да общуват /или осамотяват/
6. Извлечени от миналото поуки
7. Ниво на самооценка /самочувствие/
8. Доза егоцентризъм
9. Жизнена ситуация /финансово положение/
10. Средство за независимост
11. Обща култура /ценностна система/

ЗАВИСИМОСТИ НА МОТИВАЦИЯТА ЗА УЧЕНЕ ПРИ ВЪЗРАСТНИТЕ

1. Възрастните търсят ново знание, когато настъпва промяна в живота им – преди, по време или след събитие /брак, развод, съкращение, безработица, смяна на местоживеенето, финансови затруднения/

За някои хора мотивацията и нарастващото напрежение в живота са свързани. За много от тях ученето е единствения изход от кризата

2. Голяма част от възрастните, които търсят нови възможности за обучение, са хората с най-голям опит в ученето.

- ✘ Колкото по-дълго е учил човек, толкова по-висока е нагласата му за учене.

3. Значителна част от възрастните са мотивирани да учат за постигане на самочувствие или кариера. Ученето е средство за постигане на друга цел

1. Колкото повече едно обучение отговаря на индивидуалните интереси, потребности, цели и възможности на обучаващите се, толкова по-висока е мотивацията за постижение
2. Възрастните учат по-добре, ако вече са изпитвали предимствата от ученето
3. Възрастните се мотивират да учат, ако участват в процеса на обучение. Преподавателят трябва да познава очакванията им и да съгласува с тях целите и програмата на обучение, като ги включва в процесите за оценяване и самооценяване
4. Възрастните се мотивират, ако се включат по подходящ начин различни мотивационни фактори: стимули, време за учене, подкрепяща семейна среда, достъп до учебни материали, варианти в организацията на учебната дейност

УСЛОВИЯ ЗА УЧЕНЕТО НА ВЪЗРАСТНИТЕ

- 1. Да бъде проблемно ориентирано**
- 2. Целите трябва да се определят от учащия се**
- 3. Да изхожда от опита на учащия се**
- 4. Да е важно за опита на учащия се**
- 5. Да се осъществява в една подкрепяща атмосфера на експериментиране**
- 6. Учащия трябва да има обратна информация относно процеса на ученето си в съответствие с целите си**
- 7. Ученето на възрастния не трябва да нарушава /препятства/ конкретната му жизнена ситуация**

БАЗОВИ ПРИНЦИПИ ЗА УЧЕНЕТО НА ВЪЗРАСТНИ

1. Умеят да поддържат способността си за учене
2. Обвързват ученето с определени “неотложни и специфични причини”
3. Имат диференцирани стилове на учене, когнитивни процедури и “умствени постановки” /начини, време, форми/
4. Предпочитат учебната дейност да бъде проблемно ориентирана
5. Миналият им опит може да бъде както стимул, така и пречка в усвояването на нови знания /закостенялост/
6. Склонни са към самоуправление в ученето

ВЪЗРАСТЕН УЧАЩ - ДРУЖЕСКИ ШАРЖ

1. ТОЙ Е СЕЛЕКТИВНО НЕБРЕЖЕН
2. УЧИ ДОБРЕ КОГАТО Е ПОЕЛ ОТГОВОРНОСТТА ЗА СЕБЕ СИ
3. УЧИ ДОБРЕ КАТО ПРАВИ НЕЩО
4. ПРИДВИЖВА СЕ ДОБРЕ КОГАТО Е НАЯСНО С МИНАЛИТЕ СИ ПОСТИЖЕНИЯ
5. ВНИМАНИЕТО МУ Е ОГРАНИЧЕНО.
МОЖЕ ЛЕСНО ДА БЪДЕ ПРЕТОВАРЕН
6. ИСКА ДА ВИДИ ЦЯЛОСТНАТА СХЕМА, А ОЩЕ ПО-ДОБРЕ АКО САМ Я КОНСТРУИРА
7. ИМА ЧУВСТВА, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ ЩАДЕНИ !

